

FITXA TÈCNICA DE L'ASSIGNATURA DE MÁSTER

Dades de la assignatura	
Nom	Concepcions de la persona en la història: Filosofia de l'educació segons Edith Stein
Codi	M30101
Titulació	MU en Recerca en Filosofia i Estudis Humanístics
Tronc	Comú
Semestre	Primer
Horari	Dimarts, 17h a 19h
Crèdits ECTS	5
Professor	Dr. Francesc Torralba

Docent	
Nom	Dr. Francesc Torralba
Departament	Filosofia Teorètica i Pràctica
Despatx	
e-mail	FrancescTR@blanquerna.url.edu
Telèfon	93 454 16 00
Horari de Tutories	Dimarts de 16h a 17h

DADES ESPECÍFIQUES DE L'ASSIGNATURA

Contextualització de l'assignatura.
Objectius

Competències - Objectius
Competències de l'assignatura
Generals
CG- 1 Proporcionar a l'alumnat el necessari esperit crític que tota recerca rigorosa exigeix per naturalesa. CG-2 Aprendre a comunicar als altres investigadors els resultats de la seva recerca i a

acceptar les crítiques constructives.

CG-3 Que l'alumnat aprengui a fer-se càrrec dels continguts i de la importància de les recerques d'altri i a rebre-les amb esperit crític sabent comunicar el seu parer de forma constructiva.

CG-4 Que l'alumnat aprengui a saber veure com les recerques d'altri poden superposar-se amb les pròpies, estalviant-nos feina i/o obrint-nos nous camins, i les possibilitats i maneres d'establir col·laboracions que permetin un treball en equip profitós.

CG-5 Que l'alumnat pugui tenir accés a la llengua o llengües originals dels autors estudiats.

Específiques

CE-1 Permetre a l'alumnat l'aprofundiment d'alguns dels coneixements específics adquirits en el Grau (Llicenciatura), sigui de Filosofia o d'Humanitats.

CE-2 Que l'alumnat pugui prendre, per tant, les seves primeres decisions de cara a la seva especialització.

CE-3 Que l'alumnat pugui fer servir la cerca de fonts

CE-4 Que l'alumnat pugui fer la consulta de repertoris bibliogràfics

CE-5 Que l'alumnat pugui desenvolupar la capacitat general d'expressió oral i escrita.

CE-6 Que l'alumnat pugui fer pugui excel·lir en l'ús de tècniques específiques de redacció de treballs d'investigació.

CE-7 Que l'alumnat pugui assolir la capacitat d'estructuració formal dels treballs de recerca (l'ordre en la investigació i en l'exposició):

CE-8 Que l'alumnat pugui assolir un nivell correcte i apropiat del llenguatge especialitzat, el domini del vocabulari, el coneixement de la terminologia dels autors estudiats, la capacitat de reproduir-lo i recrear-lo adequadament, etc.

BLOCS TEMÀTICS I CONTINGUTS

Continguts –Unitats Temàtiques

I. Introducció

II. Qüestions metodològico-hermenèutiques

III. Qüestions biogràfiques i històriques

1. Breu presentació del seu itinerari vital
2. Edith Stein i el nacionalsocialisme
  - 2.1. El context polític
  - 2.2. La praxi educativa durant el *Dritte Reich*
  - 2.3. La presa de postura de Edith Stein

2.3.1. La carta a Pius XI

2.3.2. El pròleg a *Vida d'una família jueva* (1933)

3. Excursus sobre Martin Heidegger

IV. El telos de l'acció educativa

1. Aclariments semàntics

1.1. Ensenyament (*Unterricht*)

1.2. Educació (*Erziehung*)

1.3. Formació (*Bildung*)

1.4. Autoconfiguració (*Selbstgestaltung*) y autoformació (*Selbstbildung*)

2. Teologia de l'educació com a fonament teleològic i antropològic

3. Les fronteres de l'acció educativa

V. Fonts filosòfiques de la *Bildung* en Edith Stein

1. Fonts contemporànies

1.1. La petjada d'Edmund Husserl

1.2. L'influx de Max Scheler

2. Fonts medievals

2.1. Sant Agustí

2.2. Sant Tomàs d'Aquino

3. Fonts del Carmel

3.1. Santa Teresa d'Àvila

3.2. Sant Joan de la Creu

VI. Fonaments teològic-antropològics de la *Bildung*

1. *Imago hominis* i telos educatiu

1.1. Rerefons metafísic i *Bildung*

1.2. Antropologia filosòfica i *Bildung*

1.3. Antropologia teològica i *Bildung*

1.4. La imatge equidistant de la persona

2. Exterioritat (*Äusserlichkeit*) i interioritat (*Innerlichkeit*)

3. Fenomenologia de l'exterioritat (*Äusserlichkeit*)

3.1. La funció simbòlica de la corporeïtat (*Leiblichkeit*)

3.2. Els ulls, el més expressiu del rostre

- 3.3. El valor de la mirada (*Blick*)
- 3.4. El valor de la paraula (*Wort*)
- 4. Els constituents de la interioritat (*Innerlichkeit*)
  - 4.1. L'ànima (*die Seele*)
    - 4.1.1. El fons de l'ànima
    - 4.1.2. Més allà del dualisme i del monisme
    - 4.1.3. La metàfora del castell interior
  - 4.2. El jo (*das Ich*)
    - 4.2.1. Consciència (*Bewußtsein*), incomunicabilitat (*Unmittelbarkeit*) i llibertat (*Freiheit*)
    - 4.2.2. La relació entre el jo (*Ich*) i l'ànima (*Seele*)
    - 4.2.3. Viure en la profunditat o en la superfície
    - 4.2.4. La relació entre el jo (*Ich*) i el cos (*Leib*)
    - 4.2.5. El jo i el temps: passat, present i futur
  - 4.3. L'esperit (*das Geist*)
    - 4.3.1. Desvetllament (*Wachheit*) i obertura (*Aufgeschlossenheit*)
    - 4.3.2. Intencionalitat (*Intentionalität*), intel·ligibilitat (*Intelligibilität*) i personalitat (*Personnalitét*)
    - 4.3.3. Autonomia (*Selbständigkeit*), durada (*Dauer*) i llibertat (*Freiheit*)
- 5. La persona com a procés: la realitat y l'arquetip
  - 5.1. El regne de l'esdevenir (*Reich des Werdens*)
  - 5.2. La *Bildung* en la primera infantesa
  - 5.3. Arribar a ser el que encara no s'és
  - 5.4. La plenitud (*Vollkommenheit*) de l'ésser humà
  - 5.5. El sentit de l'existència
  - 5.6. La representació de l'arquetip (*Urbild*)
  - 5.7. Crist, l'arquetip (*Urbild*)
  - 5.8. Potència i acte: l'herència aristotèlica
- 6. La empatia (*Einfühlung*), condició de possibilitat del nexa educatiu
  - 6.1. El misteri de l'empatia
  - 6.2. L'empatia entre mestre i deixeble
- 7. El valor de la comunitat (*Gemeinschaft*) en la praxi educativa
  - 7.1. La tendència comunitària de l'ésser humà
  - 7.2. Comunitat (*Gemeinschaft*) i societat (*Gesellschaft*)
  - 7.3. Comunitat (*Gemeinschaft*) i poble (*Volk*)
  - 7.4. Comunitat (*Gemeinschaft*) i massa (*Masse*)
  - 7.5. El jo, el tu i el nosaltres

7.6. L'amor, fonament de la comunitat
7.7. La relació entre comunitat i individu
7.8. Crítica de l'individualisme i del socialisme
8. Principals agents de la <i>Bildung</i>
8.1. La corresponsabilitat dels agents
8.2. La comunitat fonamental: la família
8.3. La funció instructiva de l'escola
9. Fonaments teològics de la <i>Bildung</i>
9.1. De l'ésser llençat (<i>Geworfenheit</i>) a l'ésser sostingut (<i>Geborgenheit</i>)
9.2. El sentiment d'estar sostingut (<i>Gefühl der Geborgenheit</i>)
9.3. Déus, <i>Magister interior</i>
9.4. Déu, comunitat de persones en l'amor

METODOLOGIA DOCENT

Aspectes metodològics generals de l'assignatura

Metodologia Presencial

La metodologia docent que es farà servir en la impartició de l'assignatura es concreta en:

Treball a l'aula:

1. **Classes magistrals.** Les classes magistrals fan referència a l'exposició per part del professorat dels continguts teòrics de l'assignatura, l'orientació de l'alumnat sobre lectures bàsiques i avançades així com fonts d'informació complementària i l'establiment de pautes i claus per a la realització de les tasques teòriques i pràctiques.

RESUM HORES DE FEINES DE L'ALUMNAT			
MODALITAT PRESENCIAL (125 horas)			
Treball a l'aula		Treball o activitats fora de l'aula	
Classes magistrals	Presentacions	Preparació d'activitats	Recerca personal
30	10	30	55
CRÈDITS ECTS: 5 ECTS			

AVALUACIÓ I CRITERIS DE CALIFICACIÓ

MODALITAT PRESENCIAL		
Activitats d'avaluació	CRITERIS	PES
Examen final de la matèria explicada	Coneixement de la matèria i bona expressió	100%

CONVOCATÒRIA EXTRAORDINÀRIA:

Els criteris d'avaluació són els mateixos que a la convocatòria ordinària, de manera que cal guardar totes les activitats d'avaluació considerades en el curs. Es guardaran les notes de les activitats realitzades, a l'espera de que es realitzin les activitats pendents. En aquesta avaluació s'aplicaran els mateixos criteris que a l'avaluació ordinària.

BIBLIOGRAFIA

Bibliografia Bàsica
<p>C. CALTAGIRONE, "Dar-forma" all'umano: dimensione antropologica, ética ed educativa della Bildung in Edith Stein, en <i>Filos. Educ.</i>, Caxias do Sul, 18/3 (2013) 15-23.</p> <p>IDEM, <i>Diventare ciò che si è: la prospettiva etica come principio di umanizzazione</i>, Aracne, Roma, 2008.</p> <p>IDEM, <i>La relazione corpo-anima-spirito nell'antropologia filosofica di Edith Stein</i>, en <i>Ho Teólogos</i> 1 (2009) 41-64.</p> <p>S. J. CASTRO, <i>Bildung y sentido de la vida</i>, en <i>Estudios Filosóficos</i> LXVI (2017) 5-22.</p> <p>R. CERRIMUSSO, <i>La pedagogia dell'Einfühlung. Saggio su Edith Stein</i>, Ed. La Scuola, Brescia, 1995.</p> <p>D. T. CULKIN, <i>What Edith Stein can teach Adult Educators</i>, en <i>Journal of Transformative Education</i> 14 (2016) 220-233.</p> <p>I. DELGADO, <i>Edith Stein: una visión filosófica y católica de la educación</i>, en <i>Religión y Cultura</i> LIII (2007) 463-498.</p> <p>R. DÉLIO, <i>Da pessoa ao corpo vivo pel "abertura" ao espírito segundo Edith Stein: um sentido para humanização hospitalar</i>, en <i>Carthaginensia</i> XXXIII/63 (2017) 129-149.</p> <p>E. DE RUS, <i>La personne humaine en question: Pour une anthropologie de l'intériorité</i>, Cerf, Toulouse, 2011.</p> <p>IDEM, <i>L'art d'éduquer selon Edith Stein: Anthropologie, éducation, vie spirituelle</i>, Cerf, Toulouse, 2008.</p> <p>IDEM, <i>Intériorité de la personne et éducation chez Edith Stein</i>, Cerf, Paris, 2006.</p> <p>IDEM, <i>La vision éducative d'Edith Stein</i>, Salvador, Paris, 2014.</p> <p>IDEM, <i>Éduquer avec Edith Stein</i>, en <i>Teresianum</i> 59 (2008) 241-266.</p> <p>C. DEMEZZI, <i>Edith Stein : la donna e la sua formazione</i>, en <i>Prospettiva Persona</i> 86</p>

(2013) 72-75.

A. DÉVAUX, *L'idée de vocation dans la vie et dans la pensée d'Edith Stein*, en *Les études philosophiques* 11 (1956) 423-446.

E. GARCIA ROJO, *La constitución de la persona en Edith Stein*, en *Revista de espiritualidad* 50 (1991) 333-357.

M. LEBECH, *Edith Stein's Philosophy of Education in The Structure of the Human Person*, en *Religion, Education and the Arts* V (2005) 55-70.

M. LÉNA, *Edith Stein et Madeleine Daniélou: Le mystère de la personne au cœur de l'éducation*, en *Lumière et Vie* 55/1 (2006) 15-28.

M. A., MASSIMI, A. A. SBERGA, *A formação da pessoa em Edith Stein, princípios educativos e aproximação com o Sistema Preventivo de Dom Bosco*, en *Revista de CIÊNCIAS da EDUCAÇÃO* XVII/32 (2015) 209-228.

M. A. NEYER, *Die Philosophin und die Kinder*, en *Christliche Innerlichkeit* 14 (1979) 273-284.

D. PANCALDO, *L'amore come dono di sé. Antropologia filosofica e spiritualità in Edith Stein*, Pontificia Università Lateranense, Città del Vaticano, 2003.

A. M. PEZZELLA, *Lineamenti di filosofia dell'educazione. Per una prospettiva fenomenologica dell'evento educativo*, Lateran University Press, Città del Vaticano 2007.

IDEM, *Il problema educativo nella filosofia di Edith Stein*, in *Per la filosofia* 39 (1997) 20-27.

IDEM, *L'antropologia filosofica di Edith Stein. Indagine fenomenologica della persona umana*, Città Nuova, Roma, 2003.

IDEM, *La formazione della persona nella riflessione fenomenologica*, en <http://dx.doi.org/10.7764/Steiniana.1.2017.5>.

C. RUIZ-ALBERDI, *Principios educativos de Edith Stein*, en *Revista Monte Carmelo* 2/3 (2005) 375-402.

H. SCHWARTE, *Wahres Menschentum in sich und anderen zur Entfaltung bringen. Edith Stein als Pädagogin*, en *Katholische Bildung* 99/9 (1998) 341-355.

M. SCHMID, *Wer zu mir kommt, den möchte ich zu ihm führen. Edith Stein eine bedeutende Pädagogin?*, en *Christliche Innerlichkeit* 22/3-5 (1987) 150-155.

R. SCHWEIGHÖFER, *Erziehung im Sinne Edith Steins*, ed. Edith-Stein-Gesellschaft Deutschland, 1999.

C. M. STUBBEMANN, *El concepto de "formación" según Edith Stein*, en *Actas del IV Congreso Internacional Educación Católica para el siglo XXI. La educación de la "interioridad"*, 2013.

J. TUROLO, *Edith Stein e a formação da pessoa humana*, Edições Loyola, Roma, 1988.

M. UBBIALI, *Per un'ascesa al senso dell'educare. Vie per la pedagogia attraverso la vita e l'opera di Edith Stein*, Aracne, Roma, 2010.

C. VILANOU, *La pedagogía teológica en Edith Stein (1891-1942)*, en *Revista española*

de pedagogía 223 (2002) 481-500.

IDEM, *Quan l'Altre és silenci. La vocació mistagògica d'Edith Stein*, en A. C. MOREU, C. VILANOU (Editors), *L'altre, un referent de la pedagogia estètica*, Seminari Iduna, Publicacions Universitat de Barcelona, Barcelona, 2000.

M. C. TELONI, *Time and the formation of the human person: A comparison of Edith Stein's and Martin Heidegger's Thoughts*, en A. T. TYMIENCA (Ed.), *Timing and temporality in Islamic Philosophy and Phenomenology of Life*, Springer, New York, 2007, p. 225-266.

J. M. VERBILLON, *A critical analysis of the educational theories of Edith Stein*, Doctoral dissertation, Loyola University of Chicago, 1960.

A. WOLLBOLD, *Den Glauben lernen: christliche Bildung durch Einfühlung nach Edith Stein*, en *Theologie der Gegenwart* 43 (2000) 224-231.

Bibliografia Complementària